

CO DĚLAT, KDYŽ- INTERVENCE PEDAGOGA
Rizikové chování ve školním prostředí - rámcový koncept

Příloha č. 10
Vandalismus

Typ rizikového chování	<p>Vandalismus ve školním prostředí se projevuje ničením školního majetku nebo jeho poškozováním a ničením majetku ostatních žáků a žákyň, případně dalších členů školní komunity.</p> <p>Jedná se buď o významné útoky na věci, které mají za následek jejich úplné zničení (ulomené části nábytku, prokopnuté dveře, utržené vodovodní kohoutky, utrhané hadice od hasicích přístrojů, zničené školní pomůcky, učebnice části oblečení) nebo významné poškození (čmáranice a nápisy na zdech nebo školním nábytku, popsané a polité učebnice, oloupané nejrůznější rohy, nalepený toaletní papír na stropě apod.)</p> <p>Důvody pro takové chování jsou nejrůznější a pro vypořádání se s jevem je třeba se jimi zabývat v každém konkrétním případě. Jestliže se jedná o záměr a cíl, pak je třeba použít vůči žákyni/žákovi jiné opatření, než když se jedná o snahu na sebe upozornit, vyrovnat se spolužákům a spolužačkám nebo o následek šikany, či její doprovodný projev.</p> <p>V různé míře se jev vyskytuje ve všech školách a všech stupních vzdělávací soustavy. Prostory, na jejichž konečné podobě se nějak podíleli i žáci a žákyně jsou terčem útoků méně často, než prostory ostatní a jsou také školní komunitou více střežené.</p>
Východiska	<p>Rizikové situace (místo, terč, čas)</p> <p>Nejrizikovější čas co do četnosti případů vandalismu je rozhodně přestávka mezi vyučovacími hodinami nebo přestávka mezi dopoledním a odpoledním vyučováním. Eliminace jevu v této době pomocí situačních opatření je možná.</p> <p>Fyzický dohled nad žáky a žákyněmi – jedním ze způsobů kontroly jevu je vykonávání přímého fyzického dohledu (tedy tzv. „dozor“). Přítomnost dospělé osoby na rizikovém místě komplikuje provedení útoku proti věci a řadu vandalů odradí. Dospělá osoba svou přítomností, zejména pohybuje –li se v určeném prostoru, vytváří ve svém „dohledovém okolí“ poměrně bezpečný prostor. Vandalismus tímto opatřením nevytlačíte ze školy, ale ve střeženém prostoru probíhat nebude. Přítomnost dospělé osoby má v těchto případech stejný efekt jako sledování prostoru technickým prostředkem.</p> <p>Vnitřní kamerové systémy - umístování kamerových systémů do škol není</p>

	<p>vítanou aktivitou pro Úřad pro ochranu osobních údajů, pro některé rodiče a zástupce pedagogické veřejnosti. Učitelky, učitelé a školští manažeři a manažerky se na tento technický prostředek obvykle dívají jinak. Prostor střežený kamerou je z hlediska vandalismu zcela bezpečný prostor.</p> <p>Organizované přestávkové aktivity – někteří žáci a žákyně, kteří nevědí, co by měli o přestávce dělat, vyplňují tuto prázdnotu násilím vůči věcem. Nabídka konkrétní činnosti je může nasměrovat k jiným aktivitám. Jedná se např. o možnost trávit přestávky venku, v tělocvičně apod.</p> <p>Místa k sezení - nejrůznější sedací kouty, lavičky, židle v rozích apod. umožňují vykonávání další přirozené činnosti, tedy posezení s přáteli a nezávazné rokování. Tato místa přitahují zejména žáky a žákyně vyšších ročníků, tedy ty, jejichž případný vandalismus způsobuje největší hmotné škody.</p> <p>Specifickým rizikovým časem je vyučovací hodina ve spojení s žákem nebo žákyní, kteří se touto dobou nezdržují ve třídě. Jedná se o děti, které se z nejrůznějších příčin z vyučovací hodiny uvolňují (někam něco nesou, jdou na toaletu apod.) nebo o žáky a žákyně, kteří přicházejí do školy v průběhu vyučování a jsou vpuštěni bzučákem. Touto dobou se po chodbách pohybuje minimum dospělých a přímý dozor není na chodbách, toaletách a dalších rizikových místech téměř vůbec vykonáván.</p> <p>Užitečné je proto tento časový úsek velmi pečlivě monitorovat, žáky a žákyně do budovy uprostřed vyučování vpouštět minimálně nebo s asistencí a každého, kdo se pod nejrůznější záminkou ze třídy vprostřed hodiny uvolní, zaznamenat, včetně času, kdy nebyl ve třídě přítomen.</p>
<p><i>U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován ředitel školy/šk. zařízení.</i></p>	
<p>Kdo řeší + s kým spolupracuje</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Školní poradenské pracoviště (školní psycholog, školní metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog) - PPP (pedagogicko-psychologická poradenství) - SVP (střediska výchovné péče) - OSPOD (oddělení sociálně právní ochrany dětí) - Policie ČR
<p>Legislativní rámec</p>	<p>Školní řád (je v souladu se základní platnou legislativou) Zákon. č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině</p>

	<p>Zákon č. 132/1982 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o rodině Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže Zákon č. 40/2009, Sb., trestní zákoník Vyhláška č. 116/2011, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních Vyhláška MŠMT č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadanými Vyhláška č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů www.msmt.cz; <i>webové stránky příslušných krajských úřadů, PPP, jednotlivých škol a školských zařízení (školní řády)</i></p>
<p>Jak postupovat</p>	<p>Doporučený postup</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Podmínky zacházení se školním majetkem zakotvit do školního řádu a to včetně sankcí, které škola použije v případě, že se někdo dopustí úmyslného ničení majetku. Náhrada škody není sankce, ale samozřejmost. Předpokladem je současně písemné stvrzení zákonnými zástupci žáka o seznámení se školním řádem. 2. Náhradu úmyslně způsobené škody důsledně vymáhejte po tom, kdo ji způsobil. U nezletilých potom po jejich zákonném zástupci. 3. Opakovaně s žáky a žákyněmi komunikujte na téma ochrana majetku a zacházení s cizím majetkem. 4. Jestli žák nebo žákyně, kteří škodu způsobili, nejeví ochotu k její nápravě, případně je škoda takového rozsahu, že věc nelze svépomocně opravit, vyrozumívejte o tomto chování zákonné zástupce žáků a žákyní a dohodněte s nimi způsob náhrady škody. 5. Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu a ten, kdo ji způsobil není ochotný škodu nahradit, vyrozumívejte Policii ČR a oznamte podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy. 6. U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyně, preferujte tento způsob náhrady škody. 7. O způsobené škodě proveďte záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – co - kdy – kde – jak – proč – čím..... 8. Snažte se vždy dobrat příčiny takového jednání a s ní následně pracovat. <p>V případě, že se práce s příčinou vymyká vašim možnostem nebo pro ni nemáte zákonné opodstatnění, hledejte na vás navazující instituci nebo organizaci, která s příčinou pracovat může a umí a zprostředkujte kontakt mezi ní a žákem nebo žákyní, kteří se vandalismu dopustili./ např. ped.- psych. poradna, stř. vých. péče/</p>

	<p>Kdy hlásit rodičům?</p> <p>V případě, kdy způsobená škoda je nepatrná nebo malá (dle platného trestního zákoníku činí výše škody nikoliv nepatrné 5.000,- Kč), je třeba věc oznámit rodičům tehdy, jestliže dítě věc poškodilo úmyslně a nejeví žádnou snahu o nápravu. V případě škod většího rozsahu nebo škod na majetku někoho třetího (spolužák, cizí osoby v průběhu školní exkurze atd.) oznamujte rodičům vždy.</p>
<p>V jakém případě vyrozumět Polici ČR/OSPOD</p>	<p>Kdy hlásit policii?</p> <p>V případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné poškození nebo zničení věci. Hlásíte také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.</p> <p>Kdy hlásit OSPOD?</p> <p>V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek.</p>